Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 165. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 27-го СЕРПНЯ (AUGUST) 1955. ДЕСЯТЬ ЦЕНТІВ — TEN CENTS No. 165. VOL. LXII.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИЗНАЧИВ БІЛЬЙОН ДОЛЯРІВ НА ПОЗИЧКИ ДЛЯ ПОВОДЯН

Денвер, Колорадо. — Президент Айзенгавер призначив на позички для тих стейтів, які потерпіли від повені, майже один більйон долярів, щоб вони могли відбудувати ті фабрики, які працюють для оборони держави. Армійський Інженерський Корпус оцінив, що матеріяльні шкоди внаслідок повені виносять коло 1,677,000,000 долярів в шістьох північно-східних стейтах, а крім того ще 5,000,000 долярів в Вірджінії і Мериленді. Відбудова знищених стейтів заплянована таким способом: 1. Президент дозволив видати на позички з Уряду Оборонної Мобілізації майже більйон долярів. Ця сума призначена на відбудову і направу тих фабрик, які працюють для оборонної промисловости. Він також погодився на ліквідацію податків для тих підприємств. 2. Фінансова Будівельна Аґенція погодилася стримати рати, які треба б було платити від затягнених позичок на будову домів, так званих морґеджів. 3. Департамент торгівлі дозволив випозичити державні машини приватним фірмам, які потерпіли від повені. 4. Залізнича лінія Ню Гейвен дістала як позичку 20 льокомотив Дізля від армії. 5. Полковник Кларенс Реншов із Армійського Інженерського Корпусу заявив, що впродовж найближчих трьох тижнів направлені будуть всі установи для публічного вжитку в стейтах Ню Йорк, Ню Джерзі і Пенсилвенія. Щедро напливають жертви для поводян. Уряд Домініканської Республіки призначив на цю ціль 200,000 долярів, в тому 100,000 долярів від бувшого президента Рафаеля Трухілля. Фундація Форда жертвувала на Червоний Хрест для жертв повені 175,000,000 долярів, а корпорація Дженерал Моторс — 100,000 долярів. Губернатор стейту Массачусетс Крістіян А. Гертер проголосив стан крайньої необхідности в цілому стейті, щоб всі понищені райони мали право діставати федеральну допомогу.

Демонстрація проти совєтських „хліборобів" в Монтреалі

Монтреаль, Кве. — В четвер 25 серпня прибула до Канади совєтська „хліборобська" делеґація та сама, що досі відбувала подорож по З'єдинених Державах. Всі члени делеґації встигли за час перебування у ЗДА покупувати американські одяги, білизну, капелюхи, торби й фотоапарати і приїхали до Канади цілком „замериканізовані". В Канаді мають совєтські „хлібороби" перебути 16 днів, відвідуючи канадійські фарми і сільсько-господарські установи. Після їх прибуття на летовище в Монтреалю їх привітала протисовєтськими вигуками група українців і росіян, чоловіків і жінок. Демонстранти запитували совєтських „делеґатів" де в Совєтському Союзі можна набути такі одяги і сорочки, як ті, що в них приїхали вони із ЗДА.

Уряд признається, що недокладно провірювано вакцину

Вашингтон. — Уряд Публічного Здоров'я ЗДА признався, що його урядовці недокладно провірювали продукцію вакцини д-ра Солка в фірмі „Каттер", і внаслідок цього живі віруси дісталися до деякої частини випродукованої вакцини. Внаслідок цього 169 нащеплених дітей захворіли на дитячий параліч. Живі віруси могли дістатися до вакцини тому, що їх недостаточно сильно вбивали, і деякі з них були ще живі в вакцині, де мали находитися тільки мертві віруси. 27 травня зарядив Уряд Публічного Здоров'я нові способи контролі вакцини. Д-р Ліонард В. Шілі, генеральний лікар ЗДА, заявив, що не відобрано дозволу фірмі „Каттер" на продукцію вакцини, і незабаром мають відбутися в Вашингтоні наради в справі дальшої долі цієї фірми.

Рібікоф проти приманювання підприємств на південь

Гартфорд, Коннектикат. — Губернатор стейту Коннектикат Абрагам А. Рібікоф гостро виступив проти тих південних стейтів, які, використовуючи знищення багатьох підприємців в стейтах Нової Англії, приманюють підприємців, щоб відбудовували свої підприємства в південних стейтах. Губернатор Рібікоф заявив, що це була б вічна ганьба і сором для будь-якого південного стейту, який використовував би катастрофу та намовляв підприємців переноситися на південь. Рібікоф вірить, що підприємці стейту Коннектикат будуть льояльні до свого дотеперішнього стейту. Одночасно з південної Каролайни повідомляють, що тамошня леґіслятура висилає до Коннектикат свого представника. Сенатор Прескот Буш назвав плян Південної Каролайни „піратством". Також стейти Пенсилвенія і Ровд Айленд бороняться проти того, щоб промислові підприємства мали втікати на південь.

„НЮЗВІК" РЕКОМЕНДУЄ ПІДТРИМКУ ВИЗВОЛЬНИХ ЗМАГАНЬ УКРАЇНИ

ДИПЛОМАТИЧНИЙ КОРЕСПОНДЕНТ ЖУРНАЛУ ВВАЖАЄ, ЩО „ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ СОВЄТСЬКОГО СОЮЗУ" В НЕЗАЛЕЖНІ НАЦІОНАЛЬНІ ДЕРЖАВИ „ГОТОВА СТАТИ ОДНОЮ З ГОЛОВНИХ ЦІЛЕЙ ЗДА"

Відомий американський політичний журнал „Нюзвік" приніс у виданні на 29-го серпня інтересний огляд „нового вигляду" дипломатії після Женевської конференції, в якому віддає відповідну увагу теж і справі визвольних змагань поневолених Москвою народів, у першу чергу України. Автор того огляду, довголітній дипломатичний кореспондент журналу Е д в а р д Вейнтал, займався проблемами міжнародної політики і дипломатії від часу Ліґо Націй та брав участь у „конференції на вершинах" у Женеві, тепер повернувся до Америки, відбувши інтерв'ю з найвидатнішими державними мужами в европейських столицях". У своєму огляді в „Нюзвік" він, між іншим, пише:

„Серйозна американська увага мусить бути приділена таким свідомим національним складовим частинам Совєтів, як Україна і Білорусь. З'єдинені Держави Америки ніколи не використали належно того факту, що ці дві нації мають своїх власних представників в Об'єднаних Націях. Підтримка їхньої незалежности та змагання до децентралізації Совєтського Союзу в його незалежні, хоч не доконче неприязні складові частини, готова стати одною з головних цілей З'єдинених Держав Америки".

Це твердження відповідального кореспондента у відповідальному журналі, що — як загально вважається — перевіряє того роду справи з Державним Департаментом, має першорядне значення не тільки для публічної опінії, але й політичних керівників. Це тільки підтверджувало б тези, на які звертається увагу в сьогоднішньому к о м е н т а р і „Скріплення віри" на другій сторінці в цьому числі.

Чотири нові атомові підводні човни

Вашингтон. — Секретар фльоти Чарлз С. Томас повідомляє, що фльота ЗДА в 1956 році плянує збудувати 33 нові воєнні кораблі, в тому числі чотири атомові підводні човни. Два нові атомові човни має збудувати Дженерал Дайнемікс Корпорація в Гротоні, Коннектикат, а по одному фірма Портсмут, Н.Г., та ф-ма „Нейвел Шіпярд" в Каліфорнії. З цими новими підводними атомовими човнами американська фльота матиме вісім підводних атомових човнів, бо два вже готові („Навтілюс" і „Морський вовк"), а два будується. Між запроєктованими кораблями знаходиться і бойовий літаконосець кляси Форестол, що його будуватиме фірма в Брукліні. Всі ці нові кораблі будуватимуть приватні фірми на основі конкурсової конкуренції.

Летун Шмідт помирився з своєю дружиною

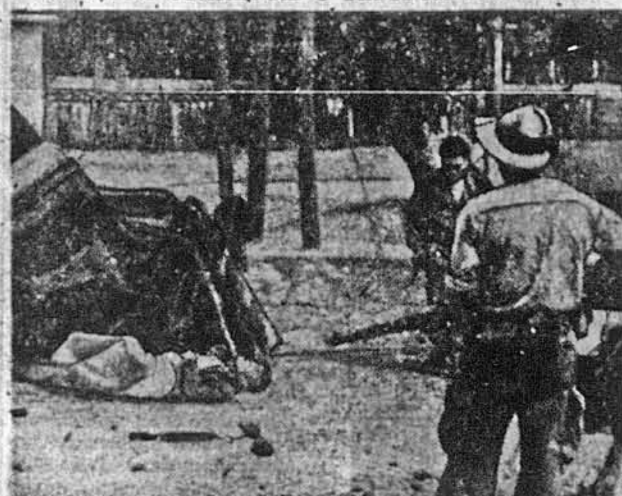
Портленд, Ореґон. — Летун Деніел С. Шмідт помирився з своєю дружиною Юною, яка під час його побуту в неволі в Китаї вийшла заміж за Алфорда Файна, бо дістала була урядове повідомлення про смерть Шмідта. Під час першої зустрічі з дружиною Шмідт заявив, що хоче з нею розвестися, домагаючися тільки права виховувати свого дворічного сина. Тепер жінка Шмідта прилетіла до нього з Каліфорнії до Портленду, і вони обидвоє вирішили знову разом жити. Шмідт заявив журналістам, що він з дружиною вибирається в пошлюбну подорож. Коли він женився в травні 1952 року, то не мав часу на пошлюбну подорож, бо мусів їхати на фронт до Кореї.

ЙДЕ ПРАЦЯ НАД ВІДБУДУВАННЯМ ЗНИЩЕНИХ МІСТ

Населення, співробітники цивільної оборони і вояки у містечку Винстед, Конн., вечеряють спільно на подвір'ї одної із шкіл після цілоденної праці над відчищуванням вулиць із румовиць, спричинених повіддю.

БОРОТЬБА ФРАНЦУЗІВ З ТЕРОРОМ В АЛЬЖИРІ

Французькі вояки у Північній Африці одержали наказ, стріляти усіх тих, хто не хоче задержатися. На фото: застрелений під час утечі альжирський націоналіст в Айн Аббід.

Англія і Німеччина вдоволені промовою през. Айзенгавера проти надмірного оптимізму

Лондон. — Англійські політичні кола вдоволені промовою президента Айзенгавера, яку він виголосив в середу перед американськими юристами у Филаделфії. У тій промові президент Айзенгавер запевнив, що Америка ніколи не піде на „мир", який погодився би на збереження несправедливости супроти слабих і поярмлених, та що зокрема Америка ніколи не погодиться на поділ Німеччини, на теперішній політичний стан в сателітських державах і на підривну роботу комуністів в усьому світі. Хоч през. Айзенгавер не згадував у своїй промові слова „СССР" ані Женевської конференції, проте згідно з коментарями всієї преси — інтенцією тієї промови було протидіяти надмірному оптимізмові, наче б Женевська конференція вже вирішила всі найважніші справи і настав тривкий мир. Англійська преса пригадує, що того самого тону трималися міністер закордонних справ МекМіллян і прем'єр Іден, які були проти надмірного оптимізму. Для Англії надалі найважнішою справою в Европі є довести до об'єднання Німеччини і активна участь Америки в кожному европейському пакті безпеки. — Так само у Західній Німеччині прийняли промову през. Айзенгавера з великим вдоволенням, бо тамошні політичні кола лякалися, щоб Америка не погодилась на совєтську пропозицію — зберегти „статус кво" з поділеною Німеччиною.

Большевики приглушували заяву Мацкевіча в „Голосі Америки"

Мюнхен. — Радіослухачі в Німеччині могли ствердити, що большевики далі продовжували свою тактику приглушувати авдиції „Голосу Америки" шумом і тріскотом на тій самій хвилі, не вважаючи на те, що „Голос Америки" передавав спеціяльно награну заяву голови совєтської „хліборобської" делеґації в ЗДА, Владиміра Мацкевіча. Таким чином — як подає преса — не здійснилась надія, що та большевицька тактика у відношенні до радіопередач „Голосу Америки" зміниться бодай на час, коли на хвилях етеру промовлятиме совєтський достойник. Однак добрі атмосферичні умовини, а також скріплення трансмісії радіостації „Голосу Америки" перемогли совєтських „приглушувачів" й передача вийшла досить чисто. Як ми вже інформували, „Голос Америки" звернувся був у Вашингтоні до Мацкевіча з пропозицією виголосити коротку промову і він на це погодився, виголосивши 3-хвилинну заяву, в якій подякував американцям за гарне прийняття совєтської „хліборобської" делеґації в Америці та висловив вдоволення з того, що побачив в Америці. Мацкевіч говорив, очевидно, московською мовою.

Володимир Мацкевич, заступник міністра сільського господарства СССР і колишній керівник сільсько-господарського відділу МВД перед мікрофоном „Голосу Америки"

АМЕРИКА СТУРБОВАНА СИТУАЦІЄЮ У ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ

8 АРАБСЬКИХ ДЕРЖАВ ЗАСТЕРЕГЛИСЯ, ЩОБ ФРАНЦУЗИ ВИКОРИСТОВУВАЛИ АМЕРИКАНСЬКУ ЗБРОЮ ПРОТИ ВИЗВОЛЬНИЦЬКОГО РУХУ В МАРОККО Й АЛЬЖИРІЇ. — ГЕНЕРАЛЬНИЙ РЕЗИДЕНТ ФРАНЦІЇ У МАРОККО МАЄ ПОДАТИСЬ ДО ДИМІСІЇ

Париж. — Франц. політичні кола свідомі того, що З'єдинені Держави не похвалюють того всього, що діється у Північній Африці на обширі, контрольованому Фрацією. Америка з одного боку має військово-політичний союз з Францією, з якою разом перебуває в НАТО, та здвигнула великим коштом свої летунські бази на північно-африканському побережжі, рахуючи на повну безпеку в тому обширі, з другого боку осуджує колоніялізм і не хоче наразити собі африканських та азійських народів підтримуванням явної колоніяльної політики Франції. Французи переконані, що французький уряд має рацію та що настороження Вашингтону супроти політики Франції у північній Африці полягає на недостатніх інформаціях, що їх має Вашингтон. Тому — як повідомляє преса — Франція хоче переконати американські офіційні чинники, що „варваризм" проявився виключно по арабському боці, особливо з останній хвилі терору збоку арабських революціонерів, при чому французи діють тільки для забезпеки життя людей і спокою. Тим часом у Вашингтоні 8 арабських держав вислали делеґацію до держ. департаменту, а її речник, амбасадор Сирії Зейнеддіне, висловив бажання, щоб американський уряд не допустив до того, щоб Франція користувалась американською зброєю, яку дістала в рямцях союзницької домови, проти революціонерів в північній Африці. Речник державного департаменту, асистент державного секретаря Аллен, запевнив арабську делеґацію, що американський уряд зорко стежить за подіями в північній Африці, — що свого часу Америка висловила перед Францією бажання бути інформованою про кожне пересування важкого американського воєнного матеріялу з одної країни до другої, і що французи запевнили були Вашингтон, що вони не будуть пересувати танків, ані важкої артилерії. При цій нагоді можна пригадати, що чільний керівник організованого робітництва Волтер Рутер, запротестував був, щоб французи користувались американськими гелікоптерами в бойовій акції проти арабів. — Тим часом на французько-арабському відтинку події розвинулись так, що з одного боку має зголосити свою генезиґнацію французький генеральний резидент в Марокко Жільбер Грандваль, якого димісії жадали праві французькі кола, невдоволені „м'якою" політикою Ґрандваля супроти арабских націоналістів, з другого боку має „добровільно" відійти теперішній, зненавиджений арабськими націоналістами, султан Марокко, Сіді Муляй Арафа. На його місце була б призначена реґенційна рада, яка покликала б новий автономний уряд з участю арабских націоналістів, а той уряд повів би із Францією переговори про поширення політичних і культурних автономних прав в Марокко. Спірною справою надалі є доля засланого французами на Мадаґаскар попереднього султана Сіді Мохаммеда бен Юссефа, який став прапором для націоналістично-визвольного руху марокканців.

ЗДА позичили Франції 8 гелікоптерів

Вашингтон. — Департамент оборони повідомив, що ЗДА позичили Франції 8 гелікоптерів, які французи мали б вживати для „строго гуманітарних цілей" під час повстання в північній Африці. Представник цього департаменту склав цю заяву як відповідь на оскарження голови Конґресу Індустрійних Робітників Волтера П. Рутера, який сказав, що уряд дав Франції гелікоптери, щоб Французи могли „полювати та брати до неволі або вбивати альжирських повстанців". Представник американського уряду твердить, що ЗДА „в добрій вірі" позичили гелікоптери французам, які обіцяли, що будуть їх вживати для перевожування лікарів, ліків, ранених і загрожених осіб з теренів бою. — Представник департаменту оборони признав, що ці гелікоптери є власністю оборонних сил ЗДА, але вони не є „бойові машини". Рутер твердить, що існує „протиріччя між нашими словами і ділами", бо президент Айзенгавер заявляє, що ця країна „протиставиться всякій формі колоніялізму", а департамент оборони дає гелікоптери для підтримування колоніялізму.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Айзенгавер** у своїй промові в Филаделфії закликав всіх американців до спонтанної допомоги жертвам повені, щоб вони відчули, що „серце Америки не забуло їх, і були горді з того, що можуть допомогти тим, хто тепер потребує помочі".

● **Губернатор стейту Огайо** Френк Дж. Лавші вислав листа до голови Відділу Українського Конґресового Комітету п. Юрія Присташа, в якому пише, що він дуже вдоволений з того, що міг бути на відзначенні 25-річчя Українського Дня в Йонґставні. „Це пополудне було надзвичайно гарне — пише губернатор. — Люди були приязні й добрі. Співи були дуже гарні. Промова д-ра Добрянського була змістовна і повна здорових думок. Я тішуся, що Ви мене запросили і що я прийняв це запрошення".

● **Католицький** французький священик о. Роберт Сімон прибув до ЗДА, щоб показувати тут за гроші, як він вміє глибоко занурюватися в воду. Але католицька церковна влада в Шикаґо заборонила йому ці покази. Досі він робив подібні покази в Швайцарії, Франції, Бельгії і Марокко, і за зароблені гроші збудував церкву в своїй пархії та деякі добродійні установи.

● **У Филаделфії** президент Айзенгавер оглядав своє нове авто на сім осіб. Вгорі авто має рухому скляну шибу, отже президент, їдучи цим автом, зможе вставати так, що його можна буде бачити до пояса.

● **Десять американських** протестантів - учителів виїхали до Туреччини, де вони будуть працювати в школах, утримуваних Конґреґацією Х р и с т иянських Церков. Одне подружжя з цих учителів працюватиме у видавництві в Істанбулі.

ВІСТІ З-ПОЗА ЗАЛІЗНОЇ ЗАСЛОНИ

(За совєтською пресою і радіо)

ПО ЖНИВАХ

Як подає „Правда" з 21 серпня, на Україні зібрано цього року добрий урожай. Колгоспи й радгоспи на день 17 серпня виконали державний плян хлібозаготівель на 101,7 відсотка. Основної продовольчої культури — пшениці — здано на заготівельні пункти 301,3 млн. пудів. Додатково „добровільним порядком" стягнено в користь держави понад плян 150 млн. пудів збіжжя. Всього в цьому році колгоспи й радгоспи здадуть державі на 74 млн. пудів більше як у 1952 році. Про те, що дістануть колгоспники за цілорічну працю на совєтській панщині „Правда" не подає, а обмежується короткою заувагою: „Значно зростає в цьому році натуральна й грошова оплата трудодня колгоспника". Тепер у південних областях України почали збирати й сильосувати кукурудзу в „молочно-восковій стиглості". Заплянувано засильосувати кукурудзяних початків 8,5 мільйона тонн, щоб створити півторадворічні запаси грубих кормів для худоби. Також підготовляються в колгоспах і радгоспах до збирання цукрових буряків. Одним словом, „трудівники сільського господарства України, — як пише „Правда", з великим ентузіязмом працюють над тим, щоб виконати й перевиконати державний плян здачі всіх рільничих продуктів..."

375 РОКІВ ПАМ'ЯТКИ УКРАЇНСЬКОГО ДРУКАРСТВА

Як подає „Радянська Україна" з 24 липня, в місті Острозі, Рівенської области, відзначили 375 років від того часу, як першодрукар Федорів заснував тут одну з перших на Україні друкарень, звідки вийшло перше видання так званої Острозької Біблії. В Острозькому краєзнавчому музеї зберігається унікальний примірник цієї книги — єдина в своєму роді пам'ятка української друкарської справи. Острозька Біблія має 1,256 сторінок і друкована староукраїнською мовою. В усіх краєзнавчих музеях области відкрито книжкові виставки, присвячені діяльности на Україні Івана Федорова.

ЦІЛЮЩІ ВОДИ НА ПОЛТАВЩИНІ

У 1920-их роках в воді описаної Миколою Гоголем „миргородської калюжі" виявлено лікувальні властивості. Тепер далеко поза межами Полтавщини славиться миргородська мінеральна вода „Миррад". Також завоювала популярність серед населення пізніше відкрита вода, відома під назвою „Гоголівська". Як повідомляє „Радянська Україна", торік за п'ять кілометрів від річки Псла, біля Бутової Гори, в Гоголівському районі знайдено велике джерело води, яка своїм складом нагадує кавказьку мінеральну воду „Єсентуки ч. 17" і цілком придатна для лікування шлунково-кишкових захворувань. До кінця року побудоване тут підприємство випустило 300,000 пляшок цієї води.

● **Мохаммед Алі,** недавній прем'єр Пакістану, на місце якого прийшов його однойменець — призначений амбасадором Пакістану до ЗДА. Він був тут уже амбасадором, але з Вашинґтону виїхав тоді, коли став прем'єром.

В СВІТІ

● **Паризька поліція,** з наказу уряду, сконфіскувала число к о м у н і с т и ч н о г о щоденника „Ль'Юманіте", ди вичерпно писалося про жорстокість відплатної акції французького війська й поліції у Марокко. Комуністи, як відомо, всіма способами використовують націоналістичні рухи в колоніяльних і напівколоніяльних країнах, а коли ці країни усамостійнюються, підривають їх устрій, щоб перетворити в колонію Москви.

● **Ян Шрамек,** один із співзасновників Ч е х о с л о вацької республіки, духовник і професор помер у віці 84 роки в чеському монастирі, де тримали його як в'язня. Шрамек, який ще з Томою Масариком належав до провідників чеського народу за австро-угорської монархії, був за останньої війни прем'єром чеського екзильного уряду. Після прогри Німеччини вернувся до ЧСР і пробував разом з Бенешем і Яном Масариком „співіснувати" з комуністами і був навіть віце-прем'єром в першому уряді комуніста Готтвальда. Потім його арештували і тримали у перетвореному на в'язницю колишньому манастирі.

● **Архиепископ Макарій,** духовий лідер греків на Кипрі, не вірить в успіх англо-грецько-турецької конференції в справі цього острова. Макарій вважає, що в такій конференції передусім повинні брати участь ті, про кого мова, себто кипрські греки. Він каже, що нема взагалі про що радити, бо треба перевести плебісцит, щоб вияснити, до кого мешканці Кипру хочуть належати.

● **Абрагам Каґан,** що народився в царсько-російській державі і натуралізувався в Англії, є одним із перших колишніх російських громадян, яким Совєти дали в'їздову візу, щоб вони, при нагоді відвідин СССР, могли побачитися з своїми близькими свояками. „НЙТаймс" звертає увагу, що у світі є сотні тисяч людей, які народжені на землях, що належать СССР, мають там найближчих кревних і хотіли б їх побачити, але не можуть через пануючий там режим.

● **Лейтенанта Гей Вампасса,** що його комуно-китайці важко ранили, збивши над Кореєю літак, в якому він летів, при чому згинув його товариш, — перевезено тепер, після повороту з комуністичного полону, до Японії. Лікарі твердять, що летун мав таку рану на голові, що все те, що він міг наговорити в комуністичному полоні, не має ніякої вартости. Комуністи хваляться, що летун „признався", що він летів у шпигунській місії.

● **Південно-корейський** уряд у тісному порозумінні з Америкою приступив, нарешті до поборювання інфляції. Рішено вилучити з обігу велику кількість знецінених південно-корейських грошей, скуповуючи їх по 500 гванів за 1 доляра. Призначено на цю ціль $60 мільйонів.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second-Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СКРІПЛЕННЯ ВІРИ

У темному хаосі теперішніх політичних концепцій, теорій і практик заблищав дещо яснішим променем останній виступ президента Айзенгавера на конвенції Американської Асоціяції Правників у Филаделфії 24-го серпня. Тло того виступу тільки підкреслює його вартість і значення. Президент бо говорив в тіні Голю Незалежности, в якому були проголошені американські вольності; він говорив до американських правників, обов'язком яких є стояти на сторожі тих вольностей, і говорив з нагоди 200-их роковин народження Джана Маршалла, четвертого Верховного Судді З'єдинених Держав, якому завдячується найкращу інтерпретацію Конституції в дусі тих вольностей.

Головні думки виступу президента Айзенгавера такі:

Американський нарід, як і всі волелюбні народи світу, бажає миру і до нього всіми силами та засобами змагає. Але, прагнучи миру і стараючись оминути війну, Америка не сміє погодитись на будь-які договори чи зобов'язання, що продовжували б теперішнє лихо, бо тим вона „занапастила б своє власне сумління" і волю людей за „миску сочавиці фальшивого миру". Президент переконаний, що тривкий мир у світі, базований на справедливості, можна досягнути, але його не можна досягнути за всяку ціну, зокрема не можна досягнути „признанням та згодою на теперішній стан, у якому ми бачимо несправедливості для багатьох націй, поневолення людських істот на величезну скалю та параліч конструктивних зусиль страхом у багатьох районах". Президент не назвав Совєтського Союзу, але тільки його він мав на думці, говорячи про те, що „поділ Німеччини не можна вияснити будь-яким арґументом, базованим на кордонах, мові чи національному походженні", що „панування над поневоленими країнами вже не можна виправдати будь-якими претенсіями, що того вимагають потреби безпеки" та що „міжнародної політичної машини", яка діє в кордонах суверенних країн для їх ідеологічного і політичного підірвання, не можна вияснювати, як культурний рух".

Звичайно, це не вперше президент Айзенгавер ствердив ці принципи. Він говорив про це вже й раніше, і ці принципи лягли в основу республіканської концепції „визвольної політики", що перемогла в минулих виборах демократичну засаду „політики здержування". А все ж таки цілий ряд тактичних і практичних акцій в американській закордонній політиці останнього часу, зокрема інспірований Москвою і на її потреби концерт співіснування і на його тлі Женевська конференція та інші події, поважно захитали віру публічної опінії в „живучість" американських принципів волі, а серед поневолених народів зменшили і послабили надію на можливість поліпшення їхньої долі.

У перших американських коментарях на виступ Президента підкреслюється виразно, що цей виступ був подуманий на те, щоб злагіднити „співіснувальну психозу" після Женевської конференції і скріпити захитану надію серед поневолених. Уважаємо, що цей виступ був дуже на часі, дуже потрібний і дуже корисний. Бо хоч американський нарід, навіть у співіснувальній психозі, не попав у той загальний тон, що його викликала Женевська конференція, і хоч президент Айзенгавер на тій „зустрічі на вершинах" одинокий і цілком виразно підкреслив, що Америка не думає продавати свої принципи за будь-які злуди і не купуватиме мир коштом волі, проте, европейські країни і уряди попадають в екстрему і, часто здається, готові направду торгувати навіть принципами за „відпруження" й полегші, хоч би тільки уявні і короткотривалі. На багатьох прикладах можна доказати, що саме европейські союзники Америки є, з більше або менше оправданих причин, гальмом в американській визвольній політиці.

Америка, в порівнянні з европейськими державами, — молода країна. Принципи волі вона встановила у боротьбі великими жертвами. Ще донедавна вона була „континентом для себе" і дорожила здобутими вольностями в своєму замкненні. Розвиток історії світу накинув Америці першу і провідну ролю в міжнародній політиці, але цей процес пішов швидше, ніж процес переставлення і перенесення внутрішніх концепцій і принципів волі на міжнародну політику. Проте, цей процес відбувається і є багато доказів, включно з останнім виступом президента Айзенгавера, що він приспішується та зближається до свого завершення. Тому немає ні потреби, ані причини зражуватись одним чи другим тактичним потягненням, не треба вкидатися в розпач, що після якоїсь конференції чи заяви вже „все пропало". Дух волі і справедливости переміг і перемагає в Америці. Він переможе і в світі!

Б. Лаврівський

НА ЗАКІНЧЕННЯ АТОМОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Конференція в справі використовування атомової енергії для мирних цілей, в якій брало участь 1,200 делеґатів з усіх країн світу — вільного й „народно - демократичного" — закінчилася. Фахівці в найближчому часі дадуть об'єктивну оцінку конференції, яка, безсумнівно, становить вийнямкову подію сучасної доби. Але вже й тепер можна підкреслити певні речі.

Одним з головних завдань конференції було „обмінятися досвідом" в справі використовування атома, розкрити таємниці, яких дотепер не оприлюднювано, створити атмосферу „взаємного довір'я" поміж обома світами. Все це — для добра цілого людства.

Чи це осягнуто цілковито, чи „довір'я" вродилося в Женеві,

В певній мірі — так, бо десятки фахових рефератів зголошено й оприлюднено й совєтськими вченими. Але, не зважаючи на оптимістичний настрій більшости преси, читаємо, напр., в „Н. И. Таймсі": „Росіяни, хоч дали вичерпні деталі своєї 5.000-кіловатової електрівні, що вже працює біля Москви, але відмовилися обговорювати деталі великої атомової електрівні, яку тепер будують. Вони виявили, проте, гаряче зацікавлення щодо нових конструкцій, які були предложені ЗДА й Англією..."

Чи подібних випадків не було більше — трудно сказати, але й це є пророчистим прикладом „взаємної щирости й відвертости", до якої закликалося на конференції.

Совєти провадили перед і під час конференції галасливу пропаґанду про „співпрацю в атомових справах", про свої надзвичайні осяги, про „безплатну, братерську" поміч в атомових справах краям „народної демократії" і т. п.

***

Значення конференції полягає в тому, що вона фактично проголосила початок нової атомової доби в історії людства. Світ досі знав про атомову енерґію, як про таємничу, страшну силу, яка виявила себе вперше в Гірошимі... Знав про безмір нищільної сили атома, про страхіття атомової війни. Але вчені працювали й над тим, щоб атомова енерґія мала не лише нищити життя, але й творити його.

Конференція показала, що витворювання атомової енерґії не є вже таємною, законспірованою діяльністю вчених, а є новою галуззю енерґетичного промислу. Користаючись з вже досягненого, розмірно невеликого досвіду, можна ствердити, що атомова енергія буде дешевша від існуючих джерел енерґії. А з огляду на обмежені запаси наявних джерел енерґії — вугілля, нафти, газу, дерева й т. ін. — нове джерело енерґії стає конечністю вже для нашого покоління. При тому конференція устійнила, що запаси необхідних для продукції атомової енерґії сирівців фактично невичерпні, особливо, коли врахувати технічний поступ в цій ділянці. Отже, страх „голоду енерґії" буде усунений на довгі часи.

Використовування атомової енерґії в широких розмірах — справа найближчого майбутнього. Але ми вже й тепер користаємо з „атомового промислу" в формі радіоактивних ізотопів. „Ізотопи самі по собі оправдують все, що ми зробили в справі розвитку атомової енерґії". Тепер вживають, напр., ізотопів кобальту, які застосовують в медицині, особливо, при лікуванні рака. Що це значить — нехай свідчить факт, що протягом 50 років від часу відкриття радія — його в цілому світі добуто всього 2½ кілограма!

А кобальт, що його заступає, можна мати тепер без обчислення. Ізотопів вживають широко в сільському господарстві, напр., на домішки до корму худоби і т. п.

Ще одно джерело атомової енерґії є до розпорядимости людства. Це — спрямовання на мирні цілі жахливої енерґії, загнузданої, при продукції водневої бомби. Про це на конференції була лише згадка. Але вчені запевнили, що в цьому напрямку проводяться інтенсивні дослідні праці, які дадуть бажані для людства наслідки. Це буде напевно найголовніший осяг атомової доби.

***

Подаємо кілька справ, які обговорювалися на конференції:

Рільництво в цілому світі зужило дуже мало енерґії — біля одної сорокової частини енерґії, яку зуживає промисловість.

Чотири п'ятих енерґії для рільництва дають робоча худоба (86 мільярдів кіловатгодин й людська праця (70 млрд). Лише одну п'яту дає пальне в тракторах. Це — у вільнім світі. Совєти з їх сателітами й з Китаєм зуживають — припускально — 79 млрд. кіл. год. енерґії.

Для транспорту зуживає світ теж „не багато" енерґії: лише в три рази більше, як для рільництва. З того — половину зуживають самоходи, четверту частину — кораблі й лише одну сьому частину — залізниці.

***

Краєм, що найбільше потребує нового джерела енерґії, є Англія. Обраховують, що в 1975 році Англія зуживатиме в 2½ рази більше електрики, як тепер, і мусить видобувати додатково 65 млн. тонн вугілля річно. Це — практично річ неможлива, бо й тепер Англія ледве може осягнути передвоєнного рівня. Тому ця країна перша в світі розпочала будову атомової силової станції. Передбачають, що в 1975 році сітка атомових станцій дасть стільки енерґії, скільки можна отримати від 90 млн тонн вугілля. В початках одна тонна урану дасть рівновартість енерґії від 10,000 тонн вугілля, але в дальшому розвитку техніки передбачають одержувати р і в новартність 100,000 тонн вугілля, — а кінцевим осягом має бути одержання з тонни урану або плутону енерґії рівновартности 1 мільйона тонн вугілля...

У зв'язку з конференцією всі країни мусіли ствердити, що багато енерґії марнувалося й марнується, і треба користовувати всі можливі джерела, на які не звертало- ся досі належної уваги. В багатьох краях провадяться досліди над використовуванням сили вітру (Австралія, Японія, Індія), гарячих джерел, а в першій мірі соняччої енерґії. В Індії працюють над використовуванням соняч ної енерґії для охолоджування повітря в мешканнях. В цій же країні спостерігаємо одиноке в світі явище: 75% енерґії отримується тут зі спалення кізяка (Індія — має 150 млн. штук худоби!), а лише одну п'яту дає вугілля! Додаймо до цього, що на голову населення Індія споживає тепер 3.570 кіл.-год. річно: в 20 разів менше, як в ЗДА!

Взагалі, для відсталих країв, якщо вони й мають багаті надра та великі запаси вугілля, або нафти, відсутність відповідного транспорту унеможливлює широке використовування тих джерел. В тій же Індії довіз вугілля до деяких околиць коштує в 3 рази дорожче, як ціна вугілля.

Тому конференція ствердила, що господарчий розвиток відсталих країв неможливий без атомової енерґії.

Юрій Таркович

ЩО РОБИТЬСЯ З УКРАЇНСЬКИМ ХЛІБОМ?

Наша батьківщина має цього року величезний врожай хліба, передусім пшениці. З усіх частин української землі доходять вістки — підтверджувані совєтською пресою, — що протягом десятків років не було такого врожаю. Не зважаючи на нежиттєздатне большевицьке колективне господарство і ще гірше московсько - большевицьке керівництво, багата українська земля, працьовитий наш люд і підсоння — дають небувалу кількість хліба.

Радіє серце українського селянина, коли дивиться він на це наше золото — пшеницю. Але рівночасно смуток, жаль і гнів охоплюють його душу. Небувалий врожай — але скільки з цього лишиться для села, для народу? Під цим оглядом ситуація ще гірша, як в минулому, дуже неврожайному році. Антинародний совєтський уряд забирає цього року відносно більше хліба, як колибудь раніше.

Радіо Дніпропетровськ з 7 серпня повідомило, що в Дніпропетровській області виконано державний плян хлібопоставок, і за пляном здано державі 40,000,000 пудів зерна (1 пуд — 16 кг.). Мало того: понад плян здано „добровільно" державі 20,000,000 пудів. В Херсонській області здано державі також 40.000,-000 пудів за пляном і понад плян 18.000,000 пудів — і також „добровільно".

Величезні планові, тобто примусові, здачі хліба і понадпланові, що їх забирається в формі нібито добровільної здачі — все це показує, що Москва загарбує з України все, що тільки може. Отож, після виділення резерв на насінний фонд, для нашого селянина лишиться дуже мало. І совєтські пресові та радіоповідомлення не згадують, скільки хліба лишиться для колгоспника, який найбільше спричинився до великого врожаю. Говориться тільки про „виконання пляну хлібопоставок державі". Не людина, але держава на першому пляні. Лише Радіо Запоріжжя якось випадково проговорилося, що на трудодень видається колгоспникам цього року по 2 кілограми зерна. Ясно, що, як на цьогорічний врожай, це зовсім мала кількість. (В середньому на рік виробляють в колгоспах 200-250 трудоднів).

Безперечно, селянинові непотрібний увесь хліб, що його він вирощує; хліб потрібний і для мільйонів міського населення України. Село завжди продавало хліб місту. В Совєтському Союзі посередництво в продажі хліба узяв на себе московсько - большевицький уряд, який заробляє на цьому такі величезні суми, що й найбільший капіталіст минулого століття не мріяв про такі заробітки.

Легко підрахувати, скільки держава заробляє тільки на зерні, і то тільки з одної, скажім, Дніпропетровської області. Як вже сказано, ця область здала державі понад 60,000,000 пудів зерна, тобто майже 1 мільярд кілограмів. Як відомо, держава платить колгоспникам за 1 кг. пшениці 12 копійок, а продає 1 кг. пшеничного хліба по 1.70 карб. Якщо врахувати видатки на мелення зерна, адміністрацію тощо, то большевицький уряд заробляє на одному кілограмі пшениці майже 1.5 карбованця, тобто понад 1,200 відсотків. На 1 мільярд кілограмів зерна, зданого Дніпропетровською областю, уряд заробляє, отже, півтора мільярдів карбованців! А який чистий прибуток дістає Москва від зерна з цілої України із її 26 областей?

Золота українська пшениця сотнями поїздів іде зараз на північ, у Росію і на схід, до головного і ненаситного союзника Москви, Червоного Китаю. А що дістане Україна за свій хліб від „старшого брата?" Бляшані ордени для колгоспних активістів та московсько-большевицьких підганяйл для „викачування" хліба.

ШИРОКА СТЕЛИТЬСЯ ДОРОГА...

Надходить черговий шкільний рік. Для багатьох з нашої молоді, що цього року закінчили середню освіту (т. зв. „гай скул"), постає питання про вибір дальшого життьового шляху.

Шлях їм стелиться широкий. Країна має сотки найрізноманітніших високих шкіл, і кожний може знайти школу згідно з своїми нахилами. Високі шкільні оплати лише невеличкому відсоткові нашої молоді можуть бути непоборною перешкодою для дальшої науки.

Проте, вже в минулому шкільному році часті були випадки, коли наше юнацтво, потягнене спокусою легкого заробітку й принадливою мрією про власне авто, занехаявши науку, пішло заробляти. Заробляти можна і треба, але не для авта, а для того, щоб зароблені гроші вкласти наступного року на здобуття освіти.

Освіта всюди оплачується, а найбільше — тут. Людина з фаховою високою освітою зможе працювати і під час можливої економічної кризи, коли нефахові сили перші втрачають заробіток. Ото ж, навіть матеріяльна користь мусить спонукати молодь всіма силами здобувати високу науку.

Куди ж іти? Якщо мова про технічний фах, то, звичайно, великі можливості відкриваються тепер перед тими, хто буде вивчати фізику, зокрема її молекулярну ділянку. Вже тепер сотки великих промислових підприємств, що в майбутньому хочуть переставитися на атомову силу, оголошують про своє бажання дати стипендії тим юнакам, які вивчатимуть атомову фізику й працюватимуть потім обумовлений час у цих підприємствах. Переставлення на атомову енерґію триватиме дуже довго, і можливості добрих заробітків і високих становищ у цій ділянці величезні. Як передова країна у вивченні атомової фізики, ЗДА колись посилатимуть своїх фахівців і до інших країн. Знання чужих мов дасть змогу нашій молоді побувати в чужих країнах і прожити цікаве та корисне життя.

Але наш світ — не лише світ техніки. Різнородна ділянка духової культури потребує діячів. Зваблені легкими заробітками в царині техніки, юнаки легковажать вивчення філософії, історичних, суспільних, філологічних і інших наук. А тут саме відчувається з кожним роком більший попит. Людей із знанням в цих ділянках потребує не тільки держава й усе суспільство ЗДА, але й наше громадянство. Фахові політики, журналісти, фахівці різних секторів громадського життя у нас люди старшого покоління, що вже відходять від нас. А для того, щоб висловити бажання нашого суспільства, щоб зайняти рівнорядне становище серед політиків країни і світу, вивчення політичних то споріднених наук необхідне.

Тож справа наших батьків приглянутися до дійсних нахилів своїх дітей і своєчасно спрямувати їхні життєві кроки на шлях дійсного їх покликання. Численні порадні можуть дати дітям щиру і цінну раду, що зробить життя дітей дійсно цінним і радісним.

Незадоволення життям — явище часте. А праця у невідповідному напрямку — одна з причин цього. Техніка дуже модна й поплатна тепер, але ще поплатніше задоволення працею під час усього життя. І якщо дійсні здібності юнака не в технічній ділянці, то спрямувати його на вивчення іншого фаху — прямий обов'язок вдумливих і розумних батьків.

РОЖЕВИЙ ЗАХІД...

Рожевий захід замахнув крилом
Над небокраєм хмара чорна,
Відчув я, глянувши кругом, —
Ця мить коротка й неповторна.

Відчув я раптом — треба [поспішати,
Не згайнувать своє мале життя,
Щоб не майнуть без імени і дати,
Як цей блакитний вечір
[в небуття...

С. Крижанівський.

НА ТЕМИ ДНЯ

В усіх своїх офіціозах понадруковував і з допомогою усіх своїх радіостацій розтрубів совєтський уряд, що він у своєму „миролюбному запалі" вирішив зменшити совєтські збройні сили на 640,000 вояків. Не тільки ліберальна, але й інколи консервативна американська і західня преса підхопили кремлівське трубіння і просто почали захоплюватись совєтською великодушністю і готовістю іти на такі „великі уступки" в ділянці роззброєння. Але ніхто з цих прогресистів, а то і консерватистів не здогадався пригадати, що Велика Британія і ЗДА, хоч і мають вкупі куди менші чисельно армії від Совєтського Союзу, зредукували свої збройні сили з часу корейської війни на 800,000 вояків і не робили з цього ні великої справи, ні великого крику...

***

Московська „Литературная Газета" (ч. 41, 1955) обурюється пригніченням... свободи преси у Франції, яке виявилося у факті звороту французькою поштою журналу „Советская Литература", розісланого з Москви на різні адреси у Франції, і називає це „актом брутального нехтування свободи культурного зв'язку". Про те, що цей же журнал продається свобідно по всіх леґально існуючих совєтських книгарнях не тільки Парижу, але й Лондону, Ню Йорку, Вашинґтону, Торонта й інших західніх міст — „Литературная Газета" не згадує, як і не пробує навіть ствердити такого загально відомого факту, що совєтським громадянам заборонено взагалі одержувати будь-які — не тільки політичні, але й наукові та літературні журнали з закордону...

***

Ця ж сама „Литературная Газета", але вже в числі 60 з ц. р. роздирає свої шати над... трагічною долею країн Південної Америки, особливо ж Бразилії, не тільки „експлуатованої", але й жахливо „ограблюваної" американським капіталом, який інвестував у мин. році у бразилійських підприємствах 69 мільйонів долярів і вивіз... 217 долярів прибутків і дивіденд. Про те, що Совєтський Союз експлоатує і грабує окуповані ним країни, такі як Україну, Польщу, балтійські держави, Німеччину, Австрію, Угорщину, Румунію, Чехословаччину, Болгарію не на мільйони, але на більйони долярів, не даючи їм взаміну нічого, навіть зламаного шеляга, — про це і совєтська преса і всі московські прогресивні і консервативні поплентачі мовчать...

***

Не відкотилося далеко від своєї яблуні і московське еміґраційне яблуко. В листі до редакції одної з російських еміґраційних газет пише якийсь Тигран Мелконян, що „вірмени не прагнули ніколи нічого більшого, як визволення їх з-під турецького ярма і приєднання до Росії шести вілаєтів турецької Вірменії". Про те, як Росія поневолювала Вірменію і як вірмени боролися і борються з московським, колись білим і тепер червоним окупантом, за свою незалежність, ні Мелконян, ні редакція не згадують ні словом.

Ст. Самійленко

ДНІ СЛАВИ

(9)

Тут я був ранений у ліву руку (нижче ліктя): куля не вилетіла з руки, а застряла у м'язах — біль скажений, а що полкового лікаря близько не було, то бунчужний Бородавка і каже: — „Підождіть, зараз зробимо „операцію" — кулю витягнемо, а щоб ви, часом, не крутились від болю, то ось покличу Дем'яна та Дейнеку, аби вас, на всякий випадок, притримали при тому".

Узяв, та просто пальцями обох своїх рук і „видушив" її (тую кулю) назад з руки!

Боліло „здорово", але обійшлося без „помочі" Дем'яна та Дейнеки (хлопці міцненькі — нівроку!).

А усі потішають: — нічого, якось до свадьби заживе! Хіба то первина тобі?!

І дійсно, скоро „присохло" — навіть „строю" не покидав!

Після бою віднаходимо ту жінку, що під обстрілом забирала ранених на фіру. То була мед-сестра нашого полку (прізвища не пам'ятаю), студентка медицини із Києва. Вона була з Богданівцями і під час боїв у Києві та піклувалася раненими найбільше там, де через кулі і носа не можна було показати.

„Дівчино — кажемо, що робиш? Таж на тебе смерть чигає кожної хвилини".

„В такім випадку і вмерти варто. Відразу до неба прийняли б, бо за Батьківщину".

Зі штабу прислали до сотні нового старшину, поручника Верещагіна. Виявив себе пізніше бойовим і симпатичним старшиною. Загинув в бою під ст. Лозовою, як командир куреня, у бою з Махнівцями, зимою 1919 р.

По короткім відпочинку ідемо на Полтаву. Полтаву зайняли майже без бою, тільки військових складів, які були там дуже великі, ще з царських часів, большевики трохи боронили.

Деякий час полк стояв у Полтаві та приводив себе до порядку. Весь час приходили добровольці з місцевої молоді.

Одного дня закликав мене командир полку полк. Олександер Шаповал та й каже, що до нашого полку добровільно зголосилися 43 учні Полтавської Духовної Семінарії. Я маю їх забрати і зробити з них добрих кулеметчиків. Всі вони хлопці інтеліґентні.

І дійсно вояки були! А який хор зорганізували під орудою семінариста Петра Дейнеки! Сам він мав чудового баса.

Все є: і кулемети і набої і вояки, тільки одна біда: нічим і ні на чому те все возити. Є лише кілька шкапин з возами. Іду я до командира полку і кажу йому, що так далі не може бути, що кулеметів ручно тягати не будемо, треба якось зарадити тому лиху. Командир відповів, що зараз іде до штабу дивізії, може щось зробить.

Незабаром закликали мене до штабу полку, де командир мені сказав: „Ось маєш папір, підписаний Полтавським Губерніяльним Комісаром, а в ньому зазначено, що маєш право змобілізувати на терені Диканьківської Волости 80 коней. Не трать часу, а зараз їдь і те все виконай".

Стало веселіше. Беру тридцять козаків, щоб було кому коні привести до Полтави, сідаємо на підводи і їдемо у село Диканьку. Там перед революцією був „кінний завод" дідича Кочубея, а по революції господарі з сусідніх сіл коні порозбирали.

Приїхали ми до Диканьки. Старшину волости попереджено ще перед моїм приїздом про ту справу. Попередив Губерніяльний Комісаріят. Для нас всіх була приготована добра вечеря, після якої ми пішли спати.

Ранком приїхали ми до управи волости, а там уже цілий ярмарок: коней і коней. Я ходжу з декількома козаками й оглядаю, ще не урядово. Коли гляну, а оподалік від усіх сидить господар на коні, а той копитами землю рве, гопки стає та головою крутить, а сам як образок. Англоараб, каштан, грива і хвіст білі.

У мене аж очі заблищали. Оце буде мій верхівець, думаю собі.

Зачали урядувати. Коней беремо що найліпших, уже набрали майже всю дозволену кількість, а мого (майбутнього) не підводять.

Я показую старшині на „того" і питаю, чому той не підходить. „Та то, — каже, — сатана, жеребець усіх коней розжене!"

Я сказав бунчужному Бородавці, що в російській армії бут вахмістром, щоб пішов і привів його сюди. Цей пішов, взявши зі собою лозинку.

Коли бунчужний Бородавка підійшов до нього, він став як несамовитий. Господар зіскочив з нього, віддав поводи. Бунч. Бородавка тільки гриви діткнувся і уже на ньому та лоскоче його лозинкою з одного та з другого боку, а кінь землі під собою не чує. Пізніше, як понесе його по полі, а Бородавка додає йому з обох боків.

З пів години ждали, заки приїхав Бородавка. Кінь увесь в піні, а такий спокійний, як дитина.

Большевики забили бідолаху підо мною коло Вапнярки в 1919 році.

В Полтаві зі складу набрали ми кулеметних возів, сідел і усього потрібного. Прибув іще один старшина, пор. Іванюта, забитий опісля коло Тульчина в 1919 році, як командир сотні.

Вирушаємо на Харків. Тепер кулеметна сотня хоч куди!

За Полтавою, коло якоїсь станції, якої назви не пам'ятаю, большевики виладовуються з потягу, а наш полк розташований на полі в боєвому ладі чекає наказів, виславши посилені стежі в бік ворога. Штаб полку лежить в стирті соломи, а ніч холодна і солома не гріє. Вогню розкладати не можна, бо ворог близько. Командир полку каже мені дістати один брезент з кулеметного воза, під ним буде тепліше лежати.

Накрились ми брезентом, він був великий. Я лежу з берега. Трохи задрімав. Нараз чую якийсь гамір. Відкриваю брезент і бачу, що на мене сунеться якась гора. Я в ноги, біжу по брезенту, що під ним лежать старшини. Всі вони повискакували з-під брезенту та розбігаються хто куди. Я роздивляюся, а то моєму жеребцеві захотілося „фліртувати" з кобилою командира, і це вони перестрашили нас серед ночі!

А бою тут таки і не було, бо большевики втекли.

Після бою під селом Яблонове приїхали до штабу полку кіннотчики з нашої кінної сотні, що були в роз'їзді та донесли, що з півночі іде до села якась спора валка підвод. Роз'їзд намагався вияснити, хто їде і за чим, може ворог? Виїжджаємо і ми за село, а в напрямі села дійсно їде валка підвод, на чолі її наш роз'їзд. Вияснюється, що то їдуть господарі з доокилишніх сіл та везуть нам харчі. Довідалися, кажуть, що прийшло наше українське військо, струджене, а може й голодне, бо на війні різно буває. Тому везуть йому харчі, що в їхній спроможності.

Чого там не було! І ковбаси і сало і сир та молоко, сметана, хліб, крупи і навіть по добрій чарчині самогону було для всіх!

І так було не раз.

Станем у якому селі на нічліг, а тут тебе і нагодують і виперуть, що треба та облатають, на м'якому та на чистому спать положать і про коня не забудуть. А коли при від'їзді заплату запропонуєш, то ображаються. „Чого ви нас і за що ображаєте? — питають. — Ми це все вам від щирої душі, хіба ж ми не українці?"

М. Заклинський

ЯСНІЙ ПАМ'ЯТІ ЧОТАРЯ БАЛЮКА

Дня 27 серпня ц. р. минає 40 років, як у бою УСС-ів коло села Завалова над Золотою Липою згинув чотар сотні Вітовського, Іван Балюк. Тепер це прізвище забуте — не говорить сучасникам нічого. Та тоді, в 1915 р. розуміли Січові Стрільці та й чимало старшого громадянства, яка це важка втрата, розуміли, що згинув один із найкращих між вибраними.

Був він син селянина з Трибуховець, коло Бучача. Самé перед І. Світовою Війною склав він матуральний іспит і в серпні 1914 р. вступив до У. С. Стрільців. Хоч було йому всього 19 років, перевищував своє довкілля всесторонньою т а л а н овитістю, сильною особистістю і діяльною вдачею. Відразу на Закарпатті, де вишколювались УСС-и кілька тижнів, почав він вирізнятись серед них громадянськими зацікавленнями. Коли прийшла вістка, що одна з сотень звела 10 вересня перший бій УСС-ів з москалями, він відразу зазначив, що ця дата стане історичною, як перша битва нашого війська з тим ворогом від часів битви під Полтавою. Тоді, та під час воювання УСС-ів у Карпатах, старався він роздобувати наш часопис із Відня — Вісник Союза Визволення України, вів листування з його редакцією та цікавився ближче політикою нашого проводу у Відні. (Галичина й Буковина були тоді в московських руках). Він обстоював думку, що Національна Рада повинна об'єднатись у Відні з Союзом Визволення України і так створити представництво соборної України. Тому с п о н у к у в а в стрільців до нарад у цих справах і укладав меморіяли, що їх стрільці висилали до Національної Ради. Згодом обі ці наші організації справді договорились і створили Загальну Українську Раду.

В початку 1915 р., коли сотні 2. куреня мали більше вільного часу, бо був короткий застій у воєнних операціях, вели дібрані стрільці сотні Вітовського розмови з сотником на політичні теми. Тоді усталили вони стрілецьку ідеологію. Найжвавішим учасником тих розмов був Балюк. Він також зайнявся вияснюванням с т р і л е цької ідеології іншим сотням. Скористав з приявности першого куреня, що раніш цілими місяцями воював далеко від другого і більшість його старшин не цікавилася політикою ,ані стрілецькою ідеологією. Він уладжував збори по сотнях І куреня та відважно й відкрито говорив речі, за які міг би попасти під воєнний суд: „Ми вояки України! Ми нікому більше не служимо! Ми підняли зброю, що нею воювали Мазепа й козаки під Полтавою. Ми оце відновили війну проти того самого ворога — Московщини. Ми перший військовий відділ у боротьбі за віднову нашої незалежної держави". — Він тоді ж з успіхом заохочував стрільців складати гроші на Пресовий Фонд УСС-ів, щоб по війні виховувати, з поміччю стрілецького журналу і книжок молодь і громадянство Західньої України на діяльних державників.

Також за старанням Балюка відбувалися літом 1915 р. в лісі коло Завалова віча в сотні Вітовського. На них виступали УСС-и відкрито й гостро проти тодішньої австрійської полякофільської політики та далекосяглих обіцянок п о л я к а м на нашу шкоду.

Не лиш політичним діячем та ідеологом був Балюк серед УСС-ів. Він був також талановитий і відважний вояк. Був з найвідважніших і найдосвідніших провідником стеж.

Австрійські команди переконалися скоро, що стрільці знамениті стежники і вживали їх переважно до тієї служби. Стрілецькі сотні стали очима й вухами тих бриґад, до яких були приділені. Тоді визначилися талоновиті команданти стеж і стали славні серед стрілецтва: Роман Сушко, Іван Балюк, Гриць Трух, Андрій Мельник, Михайло Мінчак та ін. Тоді в Карпатах витворився окремий стрілецький стиль воювання, подібний до колишнього запорозького.

Балюк не раз говорив, що стрільців мало, тому повинні пильно працювати, щоб змогли багато зробити для нашої справи. Так він і діяв. Невтомно, день за днем, провадив стежі. Вимагав від своїх стрільців багато, але від себе найбільше. Не раз загнався зі стежею далі, як мав наказ, інколи далеко за лінію московських польових сторож бо хотів принести вартісне звідомлення. Лишав утомлену стежу, щоб спочивала, брав одного, або двох стрільців і йшов далі, з великою для себе небезпекою. Коли п о б а ч и в московські окопи, або в долині в селі обози, чи становище артилерії рисував точний шкіц. — Його звідомлення викликали подив у бригадній команді. Спершу не хотіли просто вірити, що він там був і все те бачив, але переконувалися, що рисунок і звідомлення зовсім правдиві. Згодом Балюк дістав ступінь хорунжого.

Хоч став старшиною, в нічому не змінився. Далі ходив із крісом через плече, такий же невтомний і товариський, як раніш.

Одначе ця щедро обдарована людина мала крім політичного і вояцького ще багато інших талантів. Він був уже тоді, в таких ранніх літах, оригінальний письменник - початківець і вчений.

Основою його світогляду було видиво всесвіту, як його

(Закінчення на стор. 4-ій)

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

ВОДНЕВА БОМБА Б — РАДІОПРИЙМАЧ З НАВУШНИКАМИ

В Совєтському Союзі все — найкраще. Першу жарівку, перше авто, першого літака виготовлено в Совєтському Союзі. Раніше від Америки винайшли большевики водневу бомбу. Але все це — на словах. А про те, як воно є на ділі, довідуємося хоч би з листа до редакції „Радянської України" інженерів Булди і Гиривця. Ось що вони пишуть:

„Чимало радіолюбителів користуються детекторними радіоприймачами — „Комсомолець", виготовленими київськими радіозаводами. Але незавжди вони задовольняють вимоги покупців. Їх оформлення дуже неохайне, а деталі часто виявляються суцільним браком. Радіоприймач підвішується на петлю, прикріплену до картону, який є задньою стінкою коробки. Ця петля підчас настроювання обривається. Погані й навушники. Щоб почути щось — доводиться стукати по них або трусити ними. Шнур до навушників занадто короткий і погано ізольований. Відреґулювати детектор дуже важко. Крім того, він часто псується. Тяжко настроювати також на хвилі..."

● В американській амбасаді у Римі якась особа зчинила авантуру, так, що треба було кликати поліцію. Коли цю особу заарештували, вона заявила, що походить з Шикаґа, потім назвала себе американцем з Ню Йорку. Італійська поліція вважає, що напасник — несповна розуму.

ПРОГРАМА ДРУЖБИ З ЗАКОРДОННИМИ МІСТАМИ

Протягом останніх вісьмох років сотки американських міст і містечок нав'язали тісні стосунки з багатьома містами за кордоном у тридцяти п'ятьох країнах, виконуючи програму дружби. Спільні інтереси могли виявитись у зв'язку, наприклад, однакових назов таких міст, зацікавленістю у бейзболі або бажанням обмінятись учнями з одної країни до Америки і навпаки тощо.

В м. Корреджіо, Італія, хлопці того міста грають у бейзбол м'ячами, що їх прислали їм з Вестбурі, Лонг Айленд. У Вестоні, Массачузетс, дівчина-француженка з міста Ромба вчиться в американській школі. Губернатор Франкфурту, Німеччина, носить титул кентокського полковника, відповідно до тої самої назви міста в стейті Кентокі.

Програма дружби поширюється на 600 міст в Англії з однаковими назвами в Америці. Жваво виявляються також дружні взаємини з деякими містами Франції, Голляндії Німеччини, Південної Америки та Австралії.

Налагодження зв'язків поміж різними містами було заініційоване Організ. Зв'язків поміж містами, створеною після останньої війни на добровільних засадах.Спочатку муніципальні чинники, а пізніше справу перейняли міські комітети, створені з представників від льокальних клюбів або організацій. Відтоді кожний комітет почав складати свою власну програму, а початкова організація Зв'язків взяла на себе дорадчі та допомогові функції.

Щоб зміцнити налагоджені зв'язки поміж містами в різних країнах відразу почали з організації курсів - мовив Америці для вивчення мови тої країни, з якою мали намір підтримувати дружній зв'язок а там почали вивчати мову англійську. Це надзвичайно облегчило листування.В багатьох випадках зреалізовано було навіть відвідування групові або індивідуальні з одного міста до іншого і навпаки. В деяких випадках кошти на такі поїздки давали міські комітети, а в інших було можна зробити завдяки програмі Персонального Обміну, виконуваній Стейтовим департаментом З'єдинених Держав.

Місто Ню Рошел, Ню Йорк, б а т ь к і в щ и н а пані Джемс Спаркман, директора міської програми дружби, опрацьовує плян запрошення і перевезення двох гостей з міста Ла Рошел, Франція. Щоб зібрати потрібні кошти, діти недільної школи продають золоті і срібні ґуґенотські хрестики, зроблені у Франції. На виручені гроші буде оплачено пароплавні квитки для двох школярів і перебування їх протягом року та навчання в місцевій школі.

Програма д р у ж б и може правити за наочний приклад того, як багато американців виявляють інтерес до людей з інших країн і тим зміцнюють зв'язки взаємозрозуміння та доброї волі. Наші листи до друзів та родичів за кордон правлять за інший вираз тої самої мети, як висловився президент Айзенгавер: „покласти в світі нові підвалини для надії та взаємного довір'я".

(Загальна Рада).

З наших буднів

І ГУБЕРНАТОР ХОЧЕ ЖИТИ!

Якщо ми, українці, нарікаємо, що американські політики не підтримують нашої справи, то я вам дам просте вияснення — чому так є: це вони так мстяться за те, що ми загасто їх тягаємо на всякі паради, маніфестації та інші бенкети.

То ще є ріг нормальна, що запрошується, час до часу, на показ, чи то сенатора, чи губернатора, коли відбувається якась грубша парада, або конвенція...

Але скажіть мені, на милість Божу, навіщо тягнути губернатора на — пікнік у якійсь Козиній Балці?.. Чи він не бачив своїх, американських пияків, аж мусить дивитися на наших?.. Ну, навіщо знущатися над людиною, псувати йому „вікенд"? Ніби — що він винен, що він губернатор?.. Кінець-кінцем — і губернатор хоче жити!

З усіх 48 губернаторів З'єдинених Держав Америки хіба найбільшого „пеха" мусить мати пан губернатор стейту Ню Джерзі. Йому наші українці, коби здорові, не дають вже дихати. Як казали в Старому Краю: „взяли собі його на вимову". Яка б там поганенька імпреза не наклюнулась — зараз посилають йому запрошення! А той „слуга народу" сідає в машину і їде.

Ось недавно один з наших р а д і о п р ограмників зробив собі звичайну потанцульку. Вечерниці чи баль якийсь... Ну, ціла афера напевно не мала багато спільного з визволенням України та інших поневолених Москвою народів. Але хлопець, йдучи по лінії освячених традицій, запрошує, очевидно, на забаву й пана губернатора.

Пан губернатор, як звичайно, сідає в машину і їде. Але цим разом був трошки обережніший... Велів затримати машину так з чотири бльоки від Народного Дому і каже до свого адьютанта:

— Ану, послухаймо, чи вже грає музика.

Слухає адьютант, слухає сам пан губернатор — гм, не чути, щоб будинок вгинався під ногами танцюючих пар. Каже тоді своєму прибічному — скоч, подивися на залю, що там дійсно робиться...

Адьютант (а може це був і шофер) приходить, дивиться — а на залі бренькає фортепіяно і крутяться чотири пари. Вертається назад і рапортує своєму зверхникові: мовляв, так і так, публіки, чи там майбутніх виборців, покищо малувато, не знаю, чи варто робити з себе публіку...

— Ну, то йди, вдар телеграму, а я вертаюся додому, — зрадів пан губернатор.

Опівночі на залі, де відбувалася забава — сенсація! Пан керівник програми перериває танці і вилазить на сцену, тріюмфально вимахуючи копертою: привітальна телеграма від губернатора стейту Ню Джерзі!!

„З нагоди Вашої забави з танцями, — писав п. губернатор, — складаю Вам і всьому Українському Народові найщиріші бажання витримати до кінця в затяжній боротьбі з нашим спільним ворогом..."

І так далі, і так далі.

Після того пан керівник ходив по Ню Йорку і всім розказував:

— Так, забава матеріяльно не вдалася, але моральний успіх був колосальний: прийшла телеграма від самого губернатора! Може хочете прочитати?..

Ікер.

Пам'яті Д-ра Євгена Богдана Лотоцького

Дня 18-го липня 1955 р., упокоївся у Бозі бл. п. Д-р Є. Б. ЛОТОЦЬКИЙ, залишаючи у глибокому горі дружину та семилітню донечку.

Вістка про Його смерть с т р я с л а д о г л и б и н и бувших Його Друзів, Знайомих і Товаришів по фаху. Прямо годі було повірити, що не стало між нами живої веселої вдачі молодої і ще здавалобся в силі здоров'я людини. Досадно робиться на серці, коли подумаєш, що померлий вибираючи своє почесне знання лікаря бажав нести поміч іншим, поборюючи заразом вічного ворога людини — смерть. Велика кількість людей, які згромадилися віддати останню п о ш а н у Покійному свідчать, що Він дійсно взятий на себе обов'язок виконував чесно і служив порадою і поміччю для багатьох мешканців Трентону. І тут якраз ціла іронія химерної долі, що Покійний був в силі помогти другим, та на жаль не зміг був помогти собі.

Покійний родився 2-го червня 1917 р. у Львові, в інтелігентній, широко знаній українській сем'ї. Гімназію покінчив у 1937 р. на Филії у Львові. Медичні студії почав у Львові і закінчив їх в 1944 р. Опісля працював на Університетських клініках в Кракові, відтак в IRO-шпиталі в Реґенсбурзі. Після приїзду до Америки 1950 р. працював в шпиталі на Брукліні, та St. Francis Hospital в Трентоні, а останніх 3 роки в ТВ Санаторії, Browns Mills, N. J. В 1945 р. Покійний був арештований большевиками в Польщі. Завдяки зарадності своїй і невтомному клопотанні Його дружини вдалося йому щасливо вийти з тюрми. А щоби уникнути поновного арештування Покійний з Родиною виїхав на Захід.

Д-р Є. Б. Лотоцький брав активну участь в громадському житті. Будучи ще на Рідних Землях був членом Т-ва „Сокола Батька" і „Пласту". По приїзді до Америки був членом Конґресового Комітету, як рівнож головою Спортового Товариства „Стріла". Не забував Він рівно ж обов'язків лікаря-українця і належав до Українського Лікарського Товариства в Америці. І навіть в останні хвилини свого життя Покійний не забув про свої обов'язки, як українця. Його останнє передсмертне бажання було, щоби його одинока дитина була вихована в українському дусі і ніколи не забула своєї рідної мови.

В 40-овий день смерти Д-ра Є. Б. Лотоцького, Українське Лікарське Товариство в Америці висловлює щирі слова співчуття Родині Покійного, а для Тебе Дорогий Друже Євгене хай прибрана Земля буде легкою.

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО в АМЕРИЦІ — Відділ Филаделфія.

Филаделфія, 27-го серпня 1955 р.

ЯСНІЙ ПАМ'ЯТІ ЧОТАРЯ БАЛЮКА

(Закінчення зі стор. 3)

ясує астрономія й астрофізика. Над самоосвітою працював він поважно й уперто, навіть на війні не покидав книжок. У вищих гімназійних клясах розвинувся у нього великий талант до фізично-математичних наук. Тоді простудіював він ті частини вищої математики, що були потрібні для астрономічних дослідів і студіював цю науку. Його причарував таємничий всесвіт і події в ньому. В його мозку був наче окремий осередок для всесвітньої свідомости. Він почував невпинно, що зоря, по якій ходимо, кружляє вихром серед безмежної тиші та невмолимого холоду вічної зоряної ночі всесвіту, між міріядами подібних зір. Таємничість і велич всесвіту, це була головна тема його поезій. Писав їх ще перед війною. Росла тоді його індивідуальність, розвивався поетичний талант. Збирався студіювати по матурі астрономію в Англії, місті Ґрініч. При його сильній волі й енергії був би мабуть здійснив той замір. З тією метою вчився останнього року перед війною англійської мови.

Війна не ослабила його зацікавлення, ані здатности зосередити увагу на змісті літературного, а то й наукового твору, хоч би й серед гамору кватир і виснажливої праці воєнних буднів. Він читав книжки, хоч потрохи, на гамірливих кватирах, а то й при ватрі, десь на засніженому узбіччю гори.

Так під кінець 1914 р. читав він величні поезії Вота Вітменан в німецькому перекладі. Своїм світовідчуванням був він споріднений з тим поетом.

Тим часом війна вимагала всіх сил, виснажувала і часто вводила в небезпеку. Балюк і далі зразково виконував усі завдання з відвагою, гартом і точністю. Так само й тоді, коли війна перейшла на доли, аж до днини, що була для нього остання.

Тоді й пізніше появилося про нього багато споминів. Були друковані також його листи і в стрілецькому журналі „Шляхи" кілька його поезій. Одначе пізніше якось ніщо з його писань не попало до друку,

Його записник із часів війни взяв був по його смерти підхорунжий Романишин. Заки я довідався про це і встиг його найти і розпитати, він згинув у бою на Лисоні, а з ним і всяка вістка про той записник. — Вдалося було мені пізніше роздобути переписаний збірник його поезій і цікавий та оригінальний записник із передвоєнних часів. У 1930 р. вибрав я декілька поезій і уривки з записника та передав до друку редакторові стрілецького журналу: „Літопис Червоної Калини". Скоро потім уладила польська влада в Галичині „пацифікацію". Нашим львівським установам, зокрема редакціям загрожувала небезпека зі сторони розбещеної польської вулиці. Тоді редактор „Літопису" віддав усі редакційні матеріяли до архіву. В пізніших роках питав я кілька разів різних редакторів у справі друку Балюкових поезій, хоч би поодиноко, але все одержував відповідь, що тепер, мовляв, ніхто поезій не читає і не потребує. Так само не йшло з друком записника. Отже віддав я їх також до архіву, бо в мене могли легко пропасти. І так про його індивідуальність і творчість та про передвоєнну і воєнну діяльність збереглося мало даних. Доля його рукописів невідома.

Якою вартісною, небуденною людиною був він, якою сильною особистістю, бачимо з враження, яке залишив він на все життя серед тих, що його ближче знали. Зійдеться, буває, й тепер кілька сиволосих колишніх стрільців сотні Вітовського, згадують добрим словом покійних товаришів зброї, а про Балюка говорять з таким безпосереднім, щирим захопленням, так за ним жалують, наче не сорок бурхливих років минуло від його смерти, лиш кілька днів. Казав мені недавно один із них, сивий і старий: „Шкода, що я не згинув тоді в бою замісць нього. Я так мало зумів зробити в житті для нашої справи, а як багато важного був би зробив він, такий талановитий і діяльний".

Багата наша нація на могутні таланти, але досі мало котрий, із них виростав на ввесь ріст. Велика більшість пропадає, не розвинувшись, або в'яне серед нестерпних умовин.

Американське летунство плянує нову стратегію над Тихим Океаном

Гонолюлю. — У Гонолюлю розпочалася дводенна конференція найвищих командних чинників американського летунства в обширі Тихого Океану і на Далекому Сході. З Токіо прибув командант далекосхідного летунства генерал Лоренс Кютер, який разом із 13 генералами і 7 полковниками нараджуватимуться над новою стратегією у зв'язку зі зростом совєтського летунства. Ген. Кютер признає, що совєтське летунство чисельно вже перевищає американське, зате американські літаки стоять вище технічно, а також американські летуни своїм вишколом і духом перевищують совєтських. Теперішня нарада має власне на цілі устійнити нову стратегію і нову тактику, яка взяла б під увагу чисельну перевагу совєтських машин та їх технічну нижчість. Запитаний про ситуацію в Кореї, ген. Кютер признав, що тамошнє перемир'я таке „непевне", що воно становить постійну загрозу для миру.

● Коли президент Айзенгавер ішов у Филаделфії виголошувати промову, до нього підійшла 35-річна, добре одягнена жінка і простягнула руку, немов би бажаючи з ним привітатися. Президент простягнув свою руку, а вона швидко його поцілувала в лице і сховалася в юрбі. Айзенгавер засміявся після того „нападу" своєї прихильниці.

Спорт

„УСК СІЧ" — ЕЛИЗАБЕТ ГОСТЕМ У РАЧЕСТЕРІ

В цьогорічні „вікендові дні" 3, 4. 5-го вересня (День Праці) численні симпатики футболу будуть мати змогу оглядати товариські змагання українських команд копаного м'яча ЗДА і Канади. Тоді, коли Шикаґовські „Леви" гоститимуть трикратного мистця „Україну" — Торонто, а Монтреальська „Україна" гоститиме також цьогорічного мистця Филаделфійського „Тризуба", до Рачестеру загостять симпатичні „Січовики" з Елизабету. В неділю дня 4-го вересня УАСТ — Рачестер святкуватиме п'ятиліття свого існування. З цієї нагоди Провід УАСТ мав шану запросити УСК Січ — Елизабет, цьогорічного віцемистця стейту Ню Джерзі на товариські змагання, щоб цим відзначити ювілей. Це будуть перші футбольні змагання між цими українськими командами. Обидві дружини виступлять до цих змагань в своїх найкращих складах, тому змагання заповідаються дуже цікаві так, що численні любителі футболу будуть мати змогу побачити гру на високому рівні. Поведінка змагунів повинна бути зразкова, тим більше, що на нас будуть звернені очі численних глядачів чужинців. Приготування Проводу УАСТ як господаря, дають надію на повний успіх цієї спортової імпрези. Провід УАСТ закликає всіх бувших змагунів (яких не маємо адрес), та всіх симпатиків спорту взяти численну участь в святкуванні цього скромного ювілею, і в цей спосіб дати моральну і матеріяльну піддержку нашому спортовому товариству.

Змагання відбудуться в неділю о год. 3-ій пополудні на одній з кращих площ Рачестеру "Edgerton Park Sports Arena" (Еджертон Парк) при вулицях Bloss і Backus St., яке має криту трибуну. Доїзд на площу автобусом Dewey (Дюї).

Врано о год. 9-ій відправиться в обох українських церквах (греко-католицькій і православній) Служба Божа, в якій візьмуть участь всі члени УАСТ. Після змагань в год. 6-ій відбудеться бенкет в Американсько-українському Клюбі при вулиці Гудсон для всіх запрошених гостей, а опісля спортова забава.

А. Я.

● Комуністи все ще займаються „кіднаперством", себто викраданням людей. Спеціяльна західньо-німецька комісія ствердила три нові випадки викрадення і подала їх до відома генеральному секретареві Об'єднаних Націй з усіми доказовими матеріялами. У Західньому Берліні схоплено 29-літнього протикомуністичного журналіста Курта Фріке і 48-літнього майора Сильвестра Марав; цей останній втік недавно зі східньо-німецької поліції. Третій випадок стався з румунською жидівкою Клярою Гершкович, яку Совєти, „визволивши" з нацистського концтабору, вивезли в 1945 р. на примусові роботи до СССР.

● В театрі на 48 вулиці в Ню Йорку завалилася стеля і важкий збірник на воду впав на сцену. На щастя, саме в той час в театрі не було нікого. Катастрофу спостерігав тільки Гарольд Блекер, який чистив підлогу.

● 40,000 урядових робітників у Чіле, в зв'язку з інфляцією валюти, розпочали страйк, домагаючись більших платень. Якщо страйк триватиме довше, то 250,000 урядових працівників не дістануть платні, бо не буде кому їм виповнити чеків.

Уряд виготовив проєкти контролі цін, платень і чиншів

Вашинґтон. — Уряд Оборонної мобілізації виготовив проєкт контролі цін, заробітної платні та чиншів на випадок війни. Проєкт складається в порозумінні з оборонними установами. Директор Уряду Оборонної Мобілізації Артур С. Флемінґ переслав його у квартальному звіті до Спільної Конґресової Комісії для Аборонної Продукції. Флемінґ заявив, що він співпрацював при укладанні проєкту також із департаментом скарбу і Радою Федеральної Резерви, щоб бути приготованими і до так званої посередньої контролі економіки країни при допомозі кредитів та інших фінансових заходів. Проєкт скомпонований так, що дає можливість контролювати економіку ЗДА і в післявоєнному часі, зараз після закінчення воєнних дій. В ньому передбачені і ті заходи, які треба було б зробити під час війни в ділянці телекомунікації, радія та телевізії.

✝

Ділюся сумною вісткою з Друзями і Знайомими; що дня 18-го серпня 1955 р., по довгій і важкій недузі упокоїлася в Бозі моя Найдорожча Мати

бл. п. НАТАЛІЯ ЦЕТЕНКО

Похорони відбулися в Лос Анджелес на Holy Cross Cemetery дня 22-го серпня 1955 р.

Тяжким горем прибитий

СИН

Повідомляємо, що ціна оголошення величини 1 інча через 1 колонку виносить $1.40. Проситься належитість (відповідно до величини оголошення) пересилати разом з текстом.

Адміністрація „Свободи".

ТАРЗАН, ч. 3,530. Сумне положення.

WITH A SUPERHUMAN EFFORT TARZAN STRUGGLED. HIS LUNGS STRAINED FOR AIR, HIS SENSES REELED -- ALL WENT BLACK.

SUDDENLY THE CLAMMY HAND WAS REMOVED. MECHANICALLY HE GASPED FOR BREATH; HE HAD NOT DROWNED, BUT WAS A PRISONER IN A SUBMARINE CAVE!

DARKNESS SURROUNDED HIM. THERE WAS A SPLASHING OF WATER AND THEN SILENCE-- THE SILENCE OF A TOMB!

Тарзан змагався з надлюдською силою. Його легені прагнули за повітрям, його чуття притупилося, все почорніло.

Нагло слизька рука зсунулася з шиї. Він механічно вдихнув повітря; його не втопили, але він був в'язнем в підводній печері.

Темрява була довкола нього. Тільки хлюпнула вода, а після того — тиша..., могильна тиша!